

החולה הסוכרתי עם אי ספיקת לב

מאפיינים קליניים מעבדתיים ואלקטרוקרדיוגרפים ומשמעותם הפרוגנוסטית

ברינגולץ לובה, גורליק אולג, אלמוזנינו-סרפיאן דורית, אלון אירנה, שטיינשניידר מרים, טורובסקי יאנינה, אילגיאייב אדוארד, מודעי דוד, כהן נתן
מחלקה פנימית ו', מרכז רפואי אסף הרופא

רקע: אי ספיקת לב הינה מקור לתחלואה ותמותה מוגברים. לרוב החולים עם אי ספיקת לב מחלות רקע אשר יכולות להגביר תחלואה ותמותה, סוכרת הינה אחת מהם. מחלת הסוכרת הינה רב מערכתית ונזקיה עשויים לגרום או לתרום להידרדרות והחרפה באי ספיקת הלב. לפיכך מטרת העבודה היתה להגדיר מאפיינים קליניים, מעבדתיים ואלקטרוקרדיוגרפיים שכיחים (סטטיסטית) באוכלוסייה של חולים סוכרתיים עם אי ספיקת לב, לעומת חולים עם אי ספיקת לב אך ללא סוכרת, ולבדוק את השפעתם על התמותה הכללית.

חולים ושיטות: נכללו 385 חולים עם אי ספיקת לב, מטופלי פוסיד, בדרגה II-IV לפי דרוג NYHA אשר אושפזו במחלקתנו באופן רציף ואקראי עם מחלות חריפות שונות. החולים הוגדרו על פי המאפיינים שתוארו לעיל, ולאחר מכן חולקו לשתי קבוצות חולים, עם וללא סוכרת. לאחר שחרורם נערך מעקב ונרשמה תמותה על פי נתונים ממרשם האוכלוסין, מתעודות הפטירה בבית החולים שלנו ובבתי החולים הסמוכים, וכן מלשכות הבריאות האזוריות.

תוצאות: מתוך 385 החולים, 176 סבלו מסוכרת, ו-209 לא היו סוכרתיים. הגיל הממוצע (\pm SD) בקבוצת הסוכרת היה 71.6 ± 9 לעומת 73.8 ± 116 ($p < 0.05$). משתנים שאפיינו את קבוצת הסוכרתיים כללו אשפוז עקב בצקת ראות (46% לעומת 30.2%), $p = 0.002$, נוכחות אנמיה – [המוגלובין פחות מ – 12g%) 46% לעומת 37.2% $p = 0.08$, נוכחות היפונטרמיה (15.3% לעומת 7.2%) $p = 0.01$, שימוש בפוסיד במינון מעל 80 מ"ג ליום (25% לעומת 14.1%) $p < 0.01$, ותקופת טיפול בפוסיד מעל שנה (80.8% לעומת 68.7%) $p < 0.01$. לעומתם בקבוצה ללא סוכרת בלטו COPD (30.6% לעומת 18.2%) $p < 0.01$, והפרעות שונות בקצב הלב (44% לעומת 27.8%) $p = 0.001$. מאפיינים נוספים אשר נטו לאפיין חולים עם סוכרת כללו: אי ספיקת כליות [קריאטנין בסרום מעל 1.5mg/dl) 45.4% לעומת 37.9%) $p = 0.1$ וחומרת אי ספיקת לב III-IV לפי NYHA (44.5% לעומת 37.1%) $p = 0.1$. במעקב חציוני (median) של 43 חודשים נמצא שחולים עם סוכרת שרדו פחות מאשר חולים ללא סוכרת (משך הישרדות ממוצע 31.5 חודשים לעומת 39.8) $p < 0.05$, משתנים בלתי תלויים שהשפיעו על תמותה מוגברת בקבוצת הסוכרת היו מין נקבה, קבלה לאשפוז עם בצקת ראות ונוכחות אי ספיקת כליות. לעומת זאת בקבוצת הלא סוכרתיים רק נוכחות אי ספיקת כליות היוותה מדד פרוגנוסטי בלתי תלוי לתמותה מוגברת.

סיכום: בחולים עם אי ספיקת לב, תת הקבוצה עם סוכרת מתאפיינת בהיותה צעירה יותר אך עם מאפיינים של מחלה קשה, כולל בדרגת אי ספיקת לב, אשפוז עם בצקת ראות, נוכחות אי ספיקת כליתית, היפונטרמיה ושימוש בפוסיד לתקופה ארוכה ובמינונים גבוהים. בקרב אוכלוסייה זאת מאפיינים פרוגנוסטיים בלתי תלויים שמשפיעים על תמותה מוגברת הם קבלה לאשפוז עקב בצקת ראות, נוכחות אי ספיקת כליות ומין נקבה. לקבוצה זאת נדרשים טיפול ומעקב אינטנסיביים במיוחד.